

Kirjallisuus

- GRAMSCI, Antonio. Selections from Prison Notebooks. London, Lawrence & Wishart, 1978.
- GRAMSCI, Antonio. Vankilavihkot, valikoima 2. Oulu, Kansankulttuuri, 1982.
- ELFFERDING, Wieland & VOLKER, Eckhard. Società civile, Hegemonie und Intellektuelle bei Gramsci. Teoksessa PROJEKT IDEOLOGIE-THEORIEN. Theorien über Ideologie. Argument Sonderband 40. West-Berlin, Argument Verlag, 1979.
- LENIN, V.I. Arvostelevia huomautuksia kansallisuuskysymyksestä. Valitut teokset kymmenessä osassa, osa 5. Moskova, Edistys, 1976. (1976a)
- LENIN, V.I. Mitä on tehtävä? Liikkeemme päivänpolttavia kysymyksiä. Valitut teokset kymmenessä osassa, osa 2. Moskova, Edistys 1976. (1976b)
- LEONTJEV, A.N. Toiminta, tietoisuus, persoonallisuus. Kuopio, Kansankulttuuri, 1977.
- MARX, Karl. Kansantaloustieteen arvostelua. Valitut teokset kolmessa osassa, osa I. Moskova, Edistys, 1973.
- UUSITUPA, Timo & KOIVISTO, Juha. Ideologiateorian sokkeloissa. Tiedotustutkimus 6(3), 1983, 72-76.

Uussubjektivismi, realismi ja materialismi

Käymääni (Malmberg 1983a) keskusteluun Pertti Hemänuksen (1982) kanssa on liittynyt myös Ilkka Tervonen (1983). Tämä on sitäkin tervetulleempaa, koska Hemänus itse ei ole ainakaan toistaiseksi vastannut hänelle esittämäni puheenvuoroon. Hemänuksen filosofisena työoverina (vrt. Hemänus & Tervonen 1980) Tervonen kohdistaa varsinkin kärkevää kritiikkiä esittämäni tulkintaan realismin luonteesta tieto-opillisena ohjelmana ja sen suhteesta materialismiin ja idea-

lismiin. Koska Tervonen kuitenkin irrottaa vastineensa puheenvuoroni erityisestä kontekstista, joka on Hemänuksen käsitys suomalaisessa nyky(yhteiskunta)tieteessä vallitsevasta uussubjektivismista, hän haukkuu myös väärää puuta. Käsittelenkin tässä vastauksessani ensin koko keskustelun lähtökohtaa ja vasta toiseksi Tervosen argumentteja nivoen nämä kysymykset lopuksi yhteen.

(1) Hemänuksen päämääränä tämän keskustelun avauspuheenvuorossa oli "uussubjektivismin kritiikki, sen uussubjektivismi joka juuri nyt tuntuu rehottavan suomalaisessa tiedotustutkimuksessa niin kuin eräissä muissakin yhteiskuntatieteissä" (Hemänus 1982, 123). Artikkelissaan hän käsitteli yksityiskohtaisesti kolmea uussubjektivistiksi nimeämänsä tutkijaa (Veikko Pietilää, Tarmo Malmbergia ja Pasi Falkia), kun taas viittaamalla Juha Mannisen (1982) toisella foorumilla käyttämään puheenvuoroon hän epäsuorasti liitti tähän joukkoon myös - ainakin - Raimo Tuomelan. Nimittäin hyväksymällä Mannisen tulkinnan sekä Veikko Pietilän että Raimo Tuomelan tieteenteoriasta hän myös allekirjoitti sen Mannisen ajatuksen, että sekä Pietilä että Tuomela ovat eräissä tärkeissä kohdin tehneet myönnytyksiä idealismille. Mannisen (1982, 235) mukaan tällainen perustava kohta materialismin kannalta on siinä, "ettei reaaliobjektien ja tieteellisen toiminnan objektien välille pystytetä Kantin tavoin ylitsepääsemätöntä Kiinan muuria".

Tämä kriittinen kohta koski siis konstituution (Pietilä), käsitejärjestelmän (Tuomela), kulttuurin (Malmberg) tai merkkien ja koodien (Falk) asemaa joko maailman rakenteessa tai sen tiedostuksessa (tai sekä että). Kaikki tällaiset Kantin transsendentaalifilosofiaan - joko tietoisesti tai tiedottomasti - tukeutuvat näkemykset edustivat Hemänukselle uussubjektivismia, joskin voidaan kysyä missä suhteessa ne ovat uusia, koska ne ovat leimallisia filosofialle ja erityistieteille viimeisten 200 vuoden sisällä. Joka tapauksessa Hemänus väitti että ei-subjektivistinen, so. objektiivinen, materialistinen ja realistinen tiedekäsitys on mainitun uussubjektivismin negatio.

Tämän varsinkin hurjan demarkaatioajatuksen sisältävän tulkinnan halusin omas-

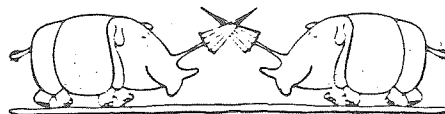
sa puheenvuorossani kiistää sekä yleisesti että omalta kohdaltani. Sen tein mm. yrittämällä osoittaa realismin moniulotteisuuden, so. että realismin sisällä on useita vaihtoehtoja. Viittasin myös Tuomelan työhön (1980), jossa hän käsittelee ns. metafyyssisen ja sisäisen realismin suhteita. Väitin mm. ettei realismin suhde idealismiin ja materialismiin ole niin päivänselvä kuin minä Hemánus on sen esittänyt (myös Hemánus & Tervonen 1980). Juuri näihin kysymyksiin on Tervonenkin vastineessaan tarrannut.

(2) Koska Tervosen puheenvuoro käsittelee perustavia filosofisia kysymyksiä, jaottelen vastaukseni niiden mukaisesti.

Realismi. Väitin että "(k)äsitys totuuden korrespondenssiluonteesta (adaequatio rei et intellectus) on vanha idealistisen filosofian teesi" (Malmberg 1983a, 34). Tällä halusin vain sanoa että totuus on Aristoteleesta lähtien määritelty vastaavuussuhteena ajattelun ja olemisen välillä, mikä käsitys kuuluu myös (ontologisesti) idealistisen filosofian perintöön (mainittu kuuluisa latinankielinen formulaatio tulee Tuomas Akvinolaiselta). Voidaan todeta että myös Tuomela (1983, 94) hyväksyy tämän klassisen määritelmän ainakin "presystemaattiseksi" totuuden korrespondenssikäsitykseksi. Joka tapauksessa se on luonteenomainen yhtä hyvin idealistiselle kuin materialistisellekin filosofialle.

Tervonen katsoo kuitenkin että tämä - mainituin perustein oikea - näkemys "realismin puolueettomuudesta" on "tyypillisesti metafysiikkaa sanan perinteisessä mielessä" (Tervonen 1983, 76). Tällä hän ymmärtääkseni tarkoittaa sitä, että realismi positiivisessa mielessä (ns. sisäinen realismi) on puolueellista eli materialistista, mutta että realismi negatiivisessa tai pejoratiivisessa mielessä (ilmeisesti esimerkiksi ns. metafyyssinen realismi) voi olla puolueetonta, joskin sen hintana on silloin metafysiikka eli jokin mikä ei kuulu positiivisen, rationaalisen tms. tiedon piiriin.

Tervosen argumentaatiossa on epäselviä kohtia. Tällainen on esimerkiksi hänen käsityksensä metafysiikasta. Tervonen antaa ymmärtää että metafysiikka "sanon perinteisessä mielessä" on jotain jo ohitettua. Mitä metafysiikka on sitten ollut muttei ole enää? Vakiintuneen

keskustelua

filosofisen systematiikan mukaan (vrt. Lalande 1926, 611-622; tai suomalaisittain Oksala 1976, 74-97) metafysiikka kattaa yleisen ontologian, erityiset ontologiset kysymykset (sielu tai psyyke, kosmologia tai luonnonfilosofia, Jumalan olemassaolo eli teologia, determinismi ja indeterminismi) sekä tietoteoreettiset subjekti-objekti -suhteet (idealismi vs. realismi). Kaikki nämä ovat klassisia filosofisia ongelmia. Niihin on toki olemassa moderneja ratkaisuja, mutta nekin ovat metafysiikkaa "sanon perinteisessä mielessä". Myös Tervosen yritys osoittaa realismin ja materialismin liitos on metafysiikkaa, koska se on aito filosofinen ongelma.

Ymmärtääkseni Tervosen positiivinen vastaus tähän metafysiikan sisältöä koskevaan kysymykseen on se, että ainoastaan ns. sisäisen realismin "kautta voidaan loogisesti päätyä sellaisiin ontologisiin olettamuksiin, jotka ainakin periaatteessa kontrolloituvat ilman, että joudumme olettamaan jonkinlaisen niin joutoihin kuin maailmaankin nähden ulkopuolisen tuomarin olemassaoloa" (Tervonen 1983, 77). Toisin sanoen että metafyyssiset ongelmat laajassa mielessä (ontologia ja tietoteoria) ovat sitä viime kädessä metafyyssisinä suppeassa mielessä (ne koskevat epistemää, tietoaamme todellisuudesta). Tämä on yksi metafyyssinen ratkaisu, muttei välttämättä haa-voittumaton. Ongelmia siihen ainakin sisältyy. Valaisen tätä kommentoimalla Tervosen Hegel-tulkintaa.

Omassa puheenvuorossani esitin, että Hemánuksen käsitys Hegelin filosofiasta on ongelmallinen mm. koska Hemánus on paljon lähempänä Hegeliä kuin huomakaan (tätä olen perustellut hieman laajemmin myös työssäni Malmberg 1984a; Hegel-tulkinnastani ks. lisäksi Malmberg 1984b). Tervonen toteaa kuitenkin, että käsitykseni "siitä, miten hegeliläinen subjekti-objekti -problematiikka liittyy objektiivisuuden ongelmaan, on varsin kyseenalainen", koska "Hegelin

metafyysisellä antisubjektivismilla voi olla yhteyksiä metafyysiseen objektiivisuuden ideaan, mutta ei siihen objektiivisuusproblematiikkaan, jota Hemánuksen kanssa olemme yrittäneet hahmotella" (Tervonen 1983, 77). Edellisen Tervosen metafysiikkaratkaisun nojalla tämä ilmeisesti pitää sisällään ajatuksen, ettei Hegelin totuusteoria ole missään suhteissa sisäisesti realistinen ja sikäli ei-klassinen Tervosen mielessä. Tämä ei ole kuitenkaan itsestään selvää (vrt. myös Hänninen 1981).

Tila ei salli edes alustavaa Hegelin Logiikan tieteen totuuskäsityksen erittelyä, mutta totean vain muutaman kehiteltävän idean kantani tueksi. Hegel määrittelee totuuden klassisesti ajattelun ja olemisen vastaavuudeksi (Übereinstimmung), mutta tämän vastaavuuden hän ratkaisee omalla - idealistisella - tavallaan. Vähintäinkin se näyttää edellyttävän totuuden kaksitasoisuuden. Toisaalta maailma on ikään kuin annettu sitä itseään vastaavissa kategorioissa (objektiivinen logiikka), toisaalta se on tiedostuksen subjektin eli absoluuttisen idean tulos (subjektiivinen logiikka). Keskittymällä edelliseen puoleen - näin rohkenisin tulkita - Hegelin totuuskäsitys on perinteellisesti realistinen, kun taas korostamalla jälkimmäistä siinä on oma erityislaatuinen sisäisesti realistinen viritys. Se mitä Hegel toisin sanoen etsii on omalaatuinen metafyysinen, so. esikantilainen ja sisäisen, kantilaisen realismin yhteennivominen. Siinä on sekä objekti itsessään että objekti subjektin toiminnan läpäisemänä tai konstituimana. Ja tämänhän Tervonen (1983, 76; ks. siinä oleva viite teokseen Hemánus & Tervonen 1980, 19-20) esittää oman ja Hemánuksen objektiivisuuskäsityksen tavoitteeksi.

Ongelma on luonnollisesti mm. siinä, ettei Hegelin objekti ole pelkkä materiaallinen maailma, kuten se Hemánuksella ja Tervosella on. Tämä vie kehittelyäni eteenpäin.

Materialismi. Kiista realismin puoleettomuudesta ei ole pelkkä episteeminen kysymys, sillä se koskee myös maailman luonnetta. Tämän Tervonen tosin kiistää, koska ontologiset ongelmat ovat hänen mukaansa viime kädessä tietoteoreettisia, mutta se miten hän tämän perustelee osoittaa kuitenkin

hänenkin nojaavan tiettyyn - materialistiseen - todellisuuskäsitykseen. Yritän seuraavassa osoittaa miten se on ehdollinen, so. ei (klassisessa eikä modernissa mielessä) välttämättä tosi.

Nojautuen Tuomelan (1980, 10-11) sisäiseen realismiin Tervonen (1983, 77) hyväksyy, että "(1) on olemassa tajunnasta riippumattomia reaalisia entiteettejä ja (2) nämä entiteetit ovat kausaalissa vuorovaikutuksessa ihmisolentojen kanssa". Näistä alkuehdoista lähtien Tervonen katsoo että materialismi on oikeassa, koska tietoteoreettinen materialismikäsitelmä perustuu postulaattiin (1). Se että edellytetään tajunnasta riippumattomien entiteettien tai olioiden olemassaolo ei kuitenkaan sano vielä mitään siitä, minkälaisia nämä entiteetit tai oliot ovat. Myös objektiivinen idealisti - eikä ainoastaan materialisti - postuloi tajunnasta riippumattomia olioita. Näin tajunnasta riippumattomuus ei ole materian riittävä kriteeri (tämä on myös Tuomelan (1983, 65-66) kanta). Se mitä me voimme sanoa olevan olemassa tajunnasta riippumatta on näin kiinni todellisuuskäsityksestämme, ja tämä hajauttaa materialistisia (kuin myös idealistisia) ratkaisuja.

Materialismin keskeinen kysymys ihmistieteissä koskee yhteiskunnan olemassaolomuotoa. Jos yhteiskunta on postulaatin (1) mukaisesti ihmisten tajunnoista riippumaton, miten se voi olla postulaatin (2) mukaisesti kausaalissa vuorovaikutussuhteessa ihmisten kanssa? Tuomela (1983, 70) ei edellytä mitään ihmisistä riippumatonta maailmaa 3, joten emme voi myöskään sanoa että yhteiskunta olisi jotain muuta kuin ihmisten - Tuomelan kielellä - me-intentionaalista toimintaa. Mutta tämä tarkoittaa, ettei yhteiskunta ole postulaatin (1) mukainen ontologisesti itsenäinen olio. Tämä on toki materialistinen kanta, mutta se on päinvastainen kuin mitä marxilaiset (esim. Nordenstreng 1975, 41; käsittääkseni myös Hemánus & Tervonen 1980, esim. 39-41) edellyttävät. Toisin sanoen Tuomelan (ja Tervosen) alkuehdoista ei seuraa historiallisen materialismin mukainen ontologia. Tämä tarkoittaa vain sitä, että materialismillakin on monta ilmettä ja että Tervonen on joko epäjohdonmukainen tai vaihtanut kantaansa.

Idealistisessa yhteiskuntakäsityksessä alkuehto (1) ei välttämättä tuotakaan ongelmia, koska se voidaan ajatella objektiivisesti ja itsenäisesti olemassaolevaksi (tyyppiä Durkheim). Näin muodoin se voi myös olla postulaatin (2) mukaisessa kausaalisuhteessa yksilöihin nähden. Mutta jos yhteiskunta on olemassa, niin silloin idealismi - pikemmin kuin materialismi - on oikeassa. Kysymys on ontologinen. Sen Tervonenkin osoittaa argumentaatiollaan.

In nuce. Idealismi on "niin realismin kuin materialisminkin vastakohta" (Tervonen 1983, 77) vain, jos realismi ei ole aito filosofinen (ja sikäli metafyyminen) eikä materialismi ihmistieteellinen (ja sikäli yhteiskuntateoreettinen) ongelma. Muussa tapauksessa idealismi on yhtä hyvin realismin kuin materialisminkin haaste, ei pelkkä voitettu kanta. Tervonenkaan ei pääse Kantin eikä Hegelin (tai vaikkapa Weberin ja Durkheimin) ohitse, koska idealismi on hänenkin asialaan. Mutta tämä ei häivytä filosofian eikä erityistieteiden perintöä 'metafysiikan' tai subjektivismiin suohon.

(3) Käynnissä olevan keskustelun lähtökohtana oli - toistetusti - Hemänuksen kova teesi siitä, että uussubjektivismi "rehottaa" suomalaisessa nyky(yhteiskunta)tieteessä. Yritettyäni sekä yleisesti että omalta osaltani kiistää tämän Tervonen riensi mukaan lisäten filosofisesti kohdennettua löylyä keskusteluun. Tämä löyly ei kuitenkaan kärvennä niinkään väitetyjä uussubjektivisteja kuin Hemänusta. Koska se on lisäksi lähtöisin Tervosen kädestä, voimme myös katsoa miten se vähentää Hemänuksen puhtia.

Jos uussubjektivismi on jonkin asteisen konstituutio- tai transsendentaalifilosofian edellyttämistä, Tervonen ei näytä häpeävän liittymästä sen riveihin. Nämä rivit eivät ole yhtenäisiä, mutta myös Tervonen allekirjoittaa sen minimin, että tieto on - ottaen huomioon rivistön eri mutkat - käsitejärjestelmään, merkitysrakenteisiin, praksikseen, teoriapitoisuuteen tms. sidottua. Ongelma, ja kiistani Tervosen kanssa, ei ole siis tässä. Se ei ole siis niinkään siinä kuka on metafyyssikko tai realisti, subjektivist tai objektivist tms., vaan pikemminkin siinä miten jatkamme tämän monimääreisen kokonaisuuden lankojen kerimistä.

Hemänuksen katsoo että se on mahdollista vain rajulla demarkaatiolla, jossa epätieteen akanat erotetaan tieteen jyvistä. Itse Hemänuksen luonnollisesti näkee marsivansa tieteen rivistöissä.

Jos kuitenkin Tervosen tapaan hyväksymme subjektivismiin jonkin asteisessa transsendentaalifilosofisessa mielessä tieteelliseksi, ja muu olisi varsin epärealistista koska huomattava osa filosofiaa ja erityistieteitä pitäisi passittaa rationaalisen tiedon tuolle puolen, kysymys koskee modernin ihmistieteellisen ajattelun perimmäistä ja positiivista moniulotteisuutta. Esimerkiksi tiedotusoppia, joka on tutuin kohteemme. Siinäkin totuus ei marssi vain yhdessä pariionossa ja laula vain yhtä laulua, vaan myös siinä eri tutkimusperinteillä on yhteinen ideaali tavoitteena. Tavoitteen lähestyminen edellyttää ankaraakin keskinäistä kritiikkiä ja tieteellistä keskustelua. Mutta myös sillä on oma pakottava järjestyksensä.

Kun Hemänuksen esittää että nykyinen suomalainen tiedotusoppi ja (yhteiskunta)tiede on viljanaan uussubjektivismia, hän on omalla ja sitä kautta myös yhteisellä asialla. Se ei ole kuitenkaan yksinkertaisesti sama kuin objektiivisuuden, realismin tai materialismin asia. Myös Hemänuksen käsitystä konstituoivat subjekti, ei vain objekti, ja monissa kysymyksissä ehkä enemmän edellinen kuin jälkimmäinen. Tämän havainnollistamisessa on Tervosen vastaus ollut tervetullut. Sillä koska subjektin ja objektin suhde ei ole dikotomia, se on myös keskustelun ja viestinnän asia. Tätä olen (Malmberg 1983b) tarkoittanut puhuessani totuuden viestintäteoriasta. Vaikka totuus ei vielä olekaan yksi ja yhteinen, se on kuitenkin yhteinen koska tieteellinen viestintä todellistaa sitä koko ajan. Tässä mielessä totuus on myös sitä mitä me subjekteina olemme: täynnä ääntä ja vimmaa. Se ei ole häivyttävissä pois, mutta se merkitsee myös asiallisia ristiriitoja. Siinä on keskustelun paikka, jotta pääsimme eteenpäin.

Tarmo Malmberg

Kirjallisuus

- HEMÁNUS, Pertti. Välihuutoja puheen-
vuoroihin. Tiedotustutkimus 5(1982):4,
s. 123-126.
- HEMÁNUS, Pertti & TERVONEN, Ilkka.
Objektiivinen joukkotiedotus. Helsinki,
Otava, 1980.
- HÄNNINEN, Sakari. Aika, paikka, poli-
tiikka: marxilaisen valtioteorian konsti-
tuutioista ja metodista. Tutkijaliiton
julkaisusarja 17. Helsinki, 1981.
- LALANDE, André (toim.), Vocabulaire
technique et critique de la philosophie.
Pariisi, Presses Universitaires de
France, 1980 (1926).
- MALMBERG, Tarmo. Realismin ongel-
mia. Tiedotustutkimus 6(1983a):1, s.
33-37.
- MALMBERG, Tarmo. Tiede ja viestintä.
Tieteentutkimuksen seminaari, Tampe-
reen Yliopiston sosiologian ja sosiaali-
psykologian laitos 19.10.1983 (1983b).
- MALMBERG, Tarmo. Journalismikritiik-
ki. Julkaistava käsikirjoitus, 1984a.
- MAMBERG, Tarmo. Hegelin objektiiv-
nen logiikka ja ihmistieteiden metodolo-
gia. KAKKURI, Marja-Liisa & PATO-
LUOTO, Ilkka (toim.). Näkökohtia
Hegelin filosofiaan. Helsinki, Tutkija-
liitto, 1984b (ilmestyy).
- MANNINEN, Juha. Materialismi ja tie-
teenkriittikki - vastausta Veikko Pietiläl-
le ja siinä ohessa myös Raimo Tuome-
lalle. Tiede & Edistys 7(1982):3, s.
229-236.
- NORDENSTRENG, Kaarle. Tiedotusoppi:
johdatus yhteiskunnallisten viestintäpro-
sessien tutkimukseen. Helsinki, Otava,
1975.
- OKSALA, Pellervo. Tieto ja todellisuus.
WILENIUS, Reijo ym. Filosofian kysy-
myksiä - Johdatusta filosofiseen ajatte-
luun. Jyväskylä, Gummerus, 1976, s.
41-97.
- TERVONEN, Ilkka. Realismin materialis-
tisuus. Tiedotustutkimus 6(1982):2, s.
76-77.
- TUOMELA, Raimo. Metaphysical Versus
Internal Realism. Helsingin yliopiston
filosofian laitoksen julkaisuja nro 8,
1980.
- TUOMELA, Raimo. Tiede, toiminta ja
todellisuus: tieteellisen maailmankäsi-
tyksen filosofiset perusteet. Helsinki,
Gaudeamus, 1983.

kirja~arvioita

Vapauden kaiho

HEMÁNUS, Pertti. Journalistinen vapaus.
Jyväskylä, Gaudeamus, 1983.

Pertti Hemánus on nopeaaniskevä tie-
teellinen keskustelija. Journalismin käy-
tännön nostaessa esiin teemaa sopuleista,
on Hemánus askeleen edellä muita jul-
kaisemalla tutkimuksen **Journalistinen
vapaus**. Minkälaisia ovat sitten suomalai-
set sopulit tutkimuksen mukaan? He
ovat aitoja sopuleita tuon sanan etologi-
sessa merkityksessä: itsekseen eleleviä,
tyytyväisiä, suhteellisen vapaita, jotka
vain tosijutun tullen lähtevät laumoina
vaeltelemaan suuren uutisen perään
(joka heitä ohjaa ja johdattaa).

Hemánus liittyy suomalaiseen tiedo-
tusopin tutkimusperinteeseen varsin tiu-
kasti. Anglo-amerikkalaisen mass commu-
nication -tradition mukaan Hemánusta
on kiinnostanut jo liki kaksi vuosikym-
mentä (a) joukkotiedotuksen sisällöt
ja (b) näiden sisältöjen oletettu vaikutus
lukijaan/katselijaan. Lisäksi hän on aina
halunnut perinteen tavoin soveltaa teo-
reettisuonteisia kehelmiään käytäntöön
eli koetellut kehelmiään empiirisellä
aineistolla (testannut hypoteesejaan).

Mass communication -traditiossa
näkyä, kuten Hemánuksellakin, vahva
empiirinen sosiaalitutkimuksen perinne,
jossa keskeistä on kysymys teorian ja
empirian suhteesta. Se onkin ollut eräs
kantavia teemoja Hemánuksen tuotannos-
sa väitöskirjasta **Helsingin sanomalehtien
rikosaineisto** (1966) alkaen, jossa hän
vielä puhtaasti empiirisesti mittasi rikos-
kirjoittelun sisältöä. **Vapaudessa** sisältöjen
erittely journalistien puhunnasta (=teema-
haastattelut) vain on modifioitunut meto-
dologisesti tieteellisen realismin suun-
taan. Onko Hemánus siis vaihtanut ns.
paradigmaa. Tutkiiko hän sanomien (laa-
jasti: tekstien) sisältöjä nyt eri tavalla